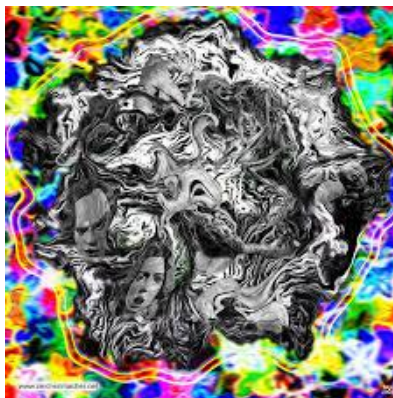

MUZIEK, MEDIA EN ANDERE HERINNERINGEN AAN 1967(7).

Welkom bij een nieuwe aflevering van deze serie, waarbij we een duik nemen in het jaar 1967. Het is inmiddels de zevende keer dat we sinds deze serie in 2002 startte, dit jaar bezoeken om herinneringen boven te halen. In augustus 1967 was het natuurlijk in het midden van 'The summer of love' waarin bloemenmeisjes en soortgelijke jongens de parken bezetten en daarbij middelen gebruikten, die niet zo gewoon waren voor de gemiddelde Nederlander maar wel steeds meer aandacht kregen via de media. De VARA televisie heeft half augustus van dat jaar een belangrijke bijdrage geleverd tot een beter inzicht bij het publiek met betrekking tot verdovende middelen. In de goed uitgediepte extra aflevering van 'Achter het nieuws' werd antwoord gegeven op een groot aantal vragen omtrent de 'stuff'. De GPD schreef er ondermeer de volgende dag dit over: 'De kijker, die dit programma verkoos boven de komische thriller 'De theemuts' op het andere net, kreeg informatie over het verschil tussen verslavende middelen (opium, morfine en heroïne) en geestverruimende middelen (LSD en marihuana). De wet scheert deze middelen over één kam. Vrij algemeen is men de mening toegedaan, dat dit het gevaar inhoudt dat het de gebruiker van het niet verslavende LSD gemakkelijk in aanraking kan brengen met het veel gevaarlijker heroïne of morfine, verkrijgbaar bij één en dezelfde handelaar. De zenuwarts dr. Bröcker, die LSD als geneesmiddel toepast in zijn praktijk, pleitte voor een speciale LSD-wet, die, naar verluidt, inmiddels in voorbereiding is. Het vrijgeven van LSD wordt door medische deskundigen wel degelijk beschouwd als een gevaar voor de volksgezondheid, omdat het dan in handen kan komen van personen die het beter niet kunnen gebruiken. De uiteenzetting van dr. Nijdam bevatte teveel vaktechnische uitdrukkingen om een breed publiek te kunnen bereiken.'

Dezelfde avond was er in het NRU radioprogramma 'IKS' aandacht voor dezelfde drugsproblematiek, waarbij de toenmalige Amsterdamse politiecommissaris Sanders verklaarde dat slechts drie of vier op de duizend jongeren uit Amsterdam verdovende middelen gebruikte en dan vooral de jongeren uit betere milieus. Of de man ouders niet al te veel wenste te verontrusten met deze

verklaring is niet duidelijk. Bovendien voegde hij er nog aan toe dat het slechts om een modeverschijnsel ging. We weten immers veel beter dan de uitingen van deze toenmalige commissaris. Ook meldde hij terloops dat de seksuele uitspanningen er niet noemenswaardig door zouden toenemen. Nee, die namen toe doordat de jeugd bewust voor een vrijer leven koos. Een andere gast in VARA's 'Achter het Nieuws' was Simon Vinkenoog, die zijn LSD-ervaringen niet al te best kon omschrijven: "Het is teveel om te zeggen. Ik zou er jaren voor nodig hebben om dit in boeken te beschrijven".

Inmiddels weten we zeker dat we van dit enorme probleem nooit meer afkomen en geheel niet te maken hebben gehad met een modeverschijnsel, zoals door de politiecommissaris destijds verklaarde.

Als er heden ten dage wordt ingebroken kun je via internet een afspraak maken, uiteraard met wachttijd, om aangifte te doen. Vreemden hebben in je huis gezeten en de boel overhoop gehaald, hetgeen ook geestelijk een aanslag is. En dan ook nog dienen te wachten tot men op het bureau eindelijk eens tijd heeft om het een en ander vast te leggen in de computer, waarna je kunt afvragen wat er met de aangifte verder gebeurt. Dan was het in de jaren zestig van de vorige eeuw toch wel even anders. Als je bijvoorbeeld je sleutelbos had verloren ging je gewoon naar het politiebureau en werd een grote doos met allemaal verloren bossen sleutels voor je neus gezet en kon je uitzoeken; dit alles in vol vertrouwen. Ook een andere service van de politie was de wekelijkse rubriek in de plaatselijke krant waarin alle gevonden voorwerpen, door particulieren gemeld, werden opgesomd compleet met de woonadressen waar weer de spullen konden worden opgehaald.

Gevonden voorwerpen

De onderstaande voorwerpen zijn als gevonden gedeponneerd op kamer 5 van het hoofdcommissariaat van politie, Osemarkt 4 en aldaar te bevragen iedere werkdag van 11.30 tot 12.30 en van 4.00 tot 5.00 uur n.m., behalve zaterdagmiddags: D.polshorloges, handschoenen en wanten, sleutels, broche, armband, sjalen, geldsbedrag, d.tas, mutsen, blikopener, oud ijzer, zak aardappelen, brillen, collier, portemonnees, laars, schaar, schroevendraaier, rijwieltassen, verpleegsterspeld, zaklantaarn, padvindersriem, rü-wieelpomp, etui met vulpen en potloden, schooletui.

De onderstaande voorwerpen zijn te bevragen op de navolgende adressen: zakmes: Gorechikade 15b; bijbel: W. Barendszstraat 8; polshorloges: Verl. Oosterweg 8, prof. Rankestraat 50, Gratamastraat 48b; schaaftank: Woningbouwver. „Groningen”, Linnaeusplein 57; handdoek: Semarangstraat 26b; steigerplank; Bedumerstraat 105; fototoestel: Fr. v. Mierisstraat 16; geldsbedrag: Noorderbinnensingel 57/58, Lich, Guldenstraat 22, Hondsruglaan 19; stang en boor: Winschoterdiep O.z. 42; Lipsleutel: Grote Markt 23; portefeuille: Lauwersstraat 49, Tuinbouwstraat 41a; steigerpaal; brugwachter, plantsoenbrug aan de noordkant; vulpen; v. Panhuysstraat 29, Witlattenstraat 27; d.broeken en blouse: 2e

Bezuinigingen anno 2013 treffen de diverse radiostations zeker ook. Zo heeft de leiding van het concern, waaronder ook Sky Radio valt, besloten haar eigen nieuwsdienst te schrappen en de luisteraars vervolgens het ANP nieuws aan te bieden. Vier man zijn daarmee op straat gekomen. Vele radiostations strijden om de luisteraars en dat was heel anders in de tweede helft van 1967 toen we alleen hadden te maken met de publieke radionetten Hilversum 1,2 en 3. Verder waren er de zeezenders als Radio Veronica en Radio Caroline waar naar werd geluisterd.

De radionieuwsberichten, die toen sinds jaar en dag om 7 uur en 8 uur 's avonds vaste prik waren, kregen per 1 oktober een andere aanvangstijd. Een bescheiden wijziging, maar toch wel tekenend was voor die tijd. Officieel werd de verandering ingezet omdat men het zendtijdschema wenste te gerieven, maar voor de insiders was het: 'de televisie zit ook om 8 uur nieuws te verkondigen en dus dienen we eerder dan de televisie te berichten'. Op 23 augustus stond het volgende bericht in de krant te lezen: 'Op de AVRO/VARA-zender (men wisselt om de vier maanden en per 1 oktober staat deze zender op Hilversum 1), wordt het nieuws van 20 uur naar 19.30 verschoven en op de andere (KRO/NCRV-) zender komt het nieuws van 19 uur op 18.30 uur te staan. Behalve deze belangrijke wijziging in het zendtijdschema, door de NRU opgesteld en met ingang van 1 oktober voor 1 jaar geldig, is de vaste avond van de NRU nu op maandag en woensdag gekomen, omdat op woensdag zo vaak — vanwege sport of anderszins — van de NCRV tijd moest worden afgesnoept. Dat was voor deze omroep een irriterende zaak, ook al kreeg men volgens een rekening-courantsysteem wel compensatie op andere NRU-uren. Deze verandering ligt in het beeld van het NRU- en omroepbeleid om de netten zoveel mogelijk herkenbaar te houden. Vandaar ook, dat bij de nieuwe zendtijdschema gebroken is met het beurtelings AVRO-VARA-optreden op de maandag en het beurtelings uitzenden van KRO en NCRV op vrijdag.'

Voor velen een onbegrijpelijke brei aan informatie waarin de toen functionerende publieke omroepen een stuk van de nog warme cake probeerden te happen. Maar begrepen de luisteraars er nog wel wat van? Zelfs de programmaleiders van de diverse omroepen konden alleen, dank zij merktekens in hun zakagenda, precies zeggen wie op welke dag weer aan de beurt was. Men hoopte dat er per 1 oktober 1967 daar een eind aan zou komen. Het vaste tijdenprincipe was overigens door NCRV en KRO al voor het toen nieuwe seizoen al consequent uitgewerkt. Het betekende onder andere dat vaste rubrieken, om iets te noemen: actualiteiten- en vrouwenprogramma's, elke dag op dezelfde tijd werden uitgezonden, ongeacht of de NCRV of de KRO deze verzorgde.

De radiozendtijdindeling voor het toen nieuwe seizoen, leverde voor de NRU - dat stond voor de Nederlandse Radio Unie, 20 procent van de uitzenduren op, plus nog wat overuren voor bijzondere aangelegenheden. Dat was een vermeerdering van 15 procent naar 20 procent. Van de 299 uitzenduren per week over de drie netten had de NRU er dus 58. De grote omroepen kregen ongeveer 52% uur en de overblijvende uren waren voor de VPRO, de TROS (die intussen A-omroep was geworden) en voor de toen jongste omroepgemachtigden, die wat snippertijd hadden gekregen, zoals de Bond Zonder Naam op maandag van 22.20—22.30 uur, eenmaal per 14 dagen; de NVSH op woensdag, op dezelfde tijd en wel 39 maal per jaar; de Vrijmetselaren 4 maal per jaar een half uur. Het programma van 'De Morele Herbewapening' kwam 13 maal per jaar in de uitzending op een woensdag en de HIRO elke zaterdag van 17 uur tot 17.30 uur.

Bij de besprekingen tussen deze kleintjes en de leiding van de NRU was door programmacommissaris mr. W. Wagenaar wél duidelijk gesteld: "Maak zo goed mogelijk aangepaste programma's en laat het geen praatjuutjes worden. Sprekers hebben wij al genoeg." Straks zal in het nieuw opgezette schema nog de reclame moeten worden ingepast. Dit komt rond het nieuws en rond bepaalde aantrekkelijke programma's. Dat gaat op elk van de drie netten de omroepen en de NRU weer eens 24 minuten per dag kosten". Inmiddels zijn we decennia verder en worden we van alle kanten overklast door irritante reclame die veel meer dan 24 minuten per etmaal vult.

Alhoewel nog lang niet toe aan een eigen ruimtevaartprogramma werd in augustus 1967 de resultaten bekend van een onderzoek dat was uitgevoerd onder honderd Japanse zakenlieden, kunstenaars en leraren. Aan hen werd gevraagd, welk boek

zij zouden meenemen als zij een ruimtevaart van drie maanden zouden maken. Wonderbaarlijk genoeg kozen allen voor de Bijbel. Bijna alle ondervraagden waren geen christen. De grote belangstelling voor de bijbel in Japan hield destijds verband met de toenemende interesse in dit land voor de grote werken uit de wereldliteratuur en had weinig te maken met het verlangen, een dieper inzicht in het christelijk geloof te krijgen.

Van de honderd miljoen Japanners in 1967 waren er maar 800.000 christen, maar desondanks werden er een jaar eerder meer dan 600.000 bijbels verkocht en het nieuwe testament stond met 1.800.000 exemplaren bovenaan de bestsellerslijst van religieuze boeken. Tijdens de vertoning van de film 'De bijbel' werd het bijbelboek 'Genesis' verkocht. Op de omslag stonden kleurenfoto's van de maan en de aarde, zoals die werden genomen vanuit het ruimteschip Gemini VII. Er werden van dit boek 30.000 exemplaren verkocht. 'Middelbare scholieren gebruikten vooral Engelstalige bijbels bij de Engelse lessen, iets waarvoor de bijbel toch niet in de eerste instantie is bestemd.' Deze laatste opmerking was van de hand van de redactie van 'Hervormd Nederland'.

Zelf was ik nog bijna acht jaar verwijderd van mijn decennia lange loopbaan bij de Rijksuniversiteit Groningen en was in augustus 1967 sinds een jaar werkzaam bij het EGD, dat stond voor Elektriciteitsbedrijf voor Groningen en Drenthe. Het was pas daarvoor ontstaan door een fusie waarbij ondermeer betrokken waren het PEB van de provincie Groningen en de NV Laagspanningsnetten. Ik was wel scherp op datgene er gebeurde in de ontwikkeling van de universiteit want hier en daar werd het nodige weggeknipt uit de kranten. Zo kan ik ondermeer melden dat op 14 augustus van dat jaar er een brand was in het in aanbouw zijnde Kernfysisch Versneller Instituut, dat verrees op het zogenaamde 'Zernike Complex' achter in de nieuwe wijk Paddepoel te Groningen. Voor die tijd was er een forse schade te melden van een kwart miljoen harde guldens. Een paar dagen later, donderdag 17 augustus, was er desondanks een feestelijke bijeenkomst op dezelfde bouwlocatie. De regionale pers wist ondermeer het volgende te melden: 'Op de cyclotronbunker van het Kernfysisch Versneller Instituut van de Groninger Universiteit is de ventilatieschoorsteen geplaatst.'

Met de plaatsing van deze schoorsteen werd destijds het hoogste punt van het gebouwencomplex bereikt en wel 35 meter boven het zogenaamde maaiveld en uiteraard werd ter gelegenheid van dit heugelijke feit de Nederlandse driekleur in top gehesen. Het was de pas benoemde professor dr. H. Brinkman, die de pers ter woord stond en meldde dat begin 1968 de bouw dermate gevorderd zou zijn dat door Philips de werkzaamheden zouden beginnen tot de installatie van de 700 ton wegende cyclotron, die op dat moment de grootste in Nederland zou zijn. Hij stelde tijdens het perspraatje dat de eerder gememoreerde brand geen enkele

invloed had op de installatie van de cyclotron - de circulaire deeltjes versneller - daar de brand plaats vond in de zogenaamde experimenteerhal, die pas als allerlaatste hoefde klaar te zijn. De bij de versneller behorende apparatuur werd in de kelder van het nieuwe pand geplaatst en de verwachting was destijds dat alles bedrijfsklaar was tegen het einde van het jaar 1969.

Inderdaad was het vanaf dat moment mogelijk vanuit het nieuwe gebouw in het Groninger Paddepoel kernfysisch onderzoek uit te voeren met het door de cyclotron geproduceerde bundels protonen, deutronen en de zogenaamde alfa-kernen. De betonwanden van kelder, waar de versneller werd opgesteld, zijn bijna twee meter dik om de nodige beveiliging tegen radioactieve straling te waarborgen.

Muzikaal gezien was 1967, voor diegene die naar Radio Caroline luisterden nadat de andere radiostations waren verdwenen, er een van verbazing over veel van de gedraaide muziek. De mede-eigenaar van het station, de uit Ierland afkomstige Philip Solomon, had een eigen platenmaatschappij waarvan hij de producten in veelvoud onder de luisteraars van het station kenbaar wenste te maken. De deejays van toen waren lang niet altijd blij met deze verplichte plugplaten en door de patrijspoort verdween wel eens het een en ander afkomstig van het platenlabel Major Minor.

Zelf heb ik via de, soms ellenlange, reclamespots, sommige artiesten en orkesten wel leren waarderen. Zo was er de serie LP's van het Franse orkest onder leiding van Raymond L  vefre, onder de titel *Palmares des Chansons* Volume 1 tot en met 4, die origineel in Frankrijk en de Benelux op het Barclaylabel uitkwamen maar in Engeland op Major Minor. Bij Roel Hemmes in de Stoeledraaierstraat in

Groningen was ik, ondanks mijn nog jonge leeftijd, brutaal genoeg te vragen of dezen ook waren te bestellen. Nog immer scoor ik regelmatig een oude LP van dit orkest, waarvan de orkestleider in juni 2008 overleed.

Deze Franse orkestleider werd op 20 november 1929 geboren in Calais en heette echt Raymond Lefèvre. Hij werd groot als orkestleider, arrangeur en componist. In 1956 tekende hij zijn eerste platencontract bij Barclay. Daarvoor had hij piano gespeeld in het orkest van Frank Pourcel. Vanaf de eind jaren vijftig en de volledige jaren zestig begeleidde hij Dalida op al haar 'grammofoonplaten'. Zijn meest bekende compositie is 'Soul Coaxin', dat ook onder de titel 'Ame Caline' bekend is. Het werd een internationale hit en bij Radio Caroline opgepikt door Andy Archer als tune voor zijn programma's. Lefèvre schreef ook heel veel soundtracks voor films, waaronder die van Louis de Funès.

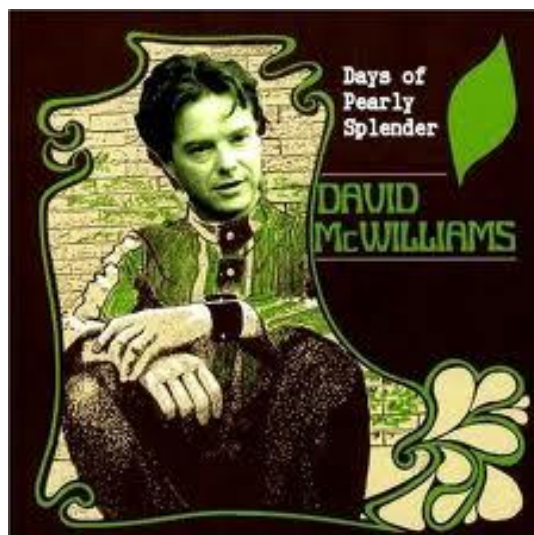
Bij de Franse televisie had hij een eigen show, 'Palmarés des Chansons', waarin hij tal van bekende artiesten begeleidde. Onder dezelfde naam kwam een hele serie elpees op de markt. Lefèvre had niet alleen in Frankrijk en omliggende landen succes, hij scoorde bijvoorbeeld met 'La La La, he gives me love' in Canada en de VS. Zijn uitvoering van het nummer 'Queen of Sheba' werd een enorme hit in Japan. Raymond Lefèvre was ook vier keer hoofdirigent tijdens het Eurovisie Songfestival. Drie keer voor Monaco (1961, 1962 en 1963) en eenmaal voor Luxemburg (1970).

Dan waren er de Dubliners, die nog steeds volle zalen trekken in Europa met hun Ierse publiedjes. Hoewel het merendeel van de originele Ierse leden van deze band al lang zijn heengegaan. 'Seven Drunken Nights' was één van de meest bekende songs van deze formatie, die eindeloos werden afgedraaid in de programma's van Caroline International destijds.

Om een indruk te krijgen wat er op dit label zoal werd uitgebracht kun je kijken op: <http://www.globaldogproductions.info/m/major-minor-uk.html>

Maar één andere artiest sprong er, voor wat mij betreft, geheel boven uit en wel David Mc Williams. Een reclamespot voor zijn eerste LP: 'New on Major Minor on MMLP number One' was tevens de eerste LP die op het platenlabel van Philip Solomon werd uitgebracht. De zanger, die in 1945 werd geboren in Belfast, volgde zijn schoolopleidingen in Ballymena waarna hij als technisch specialist aan het werk kon bij 'Short Missile Systems' een bedrijf dat ondermeer raketten produceerde voor het Britse leger. Naast voetballen was gitaarspelen en het schrijven van liedjes zijn specialiteit en trad hij op in The Coral Showband.

In het midden van de jaren zestig kreeg de eerder gememoreerde Philip Solomon een bandopname van songs van David McWilliams in handen en na het aanhoren was deze zo verrast over de speciale sound dat hij hem een contract aanbod. In 1966 verscheen de eerste single 'For God and my country', in het begin van 1967 gevolgd door voornoemde LP. Hetzelfde jaar volgde zowel een tweede LP als tweede single: 'Can I get it there by Candlelight?' die ook weer intensief werden geplugd via de uitzendingen van Radio Caroline. Het veranderde het leven van McWilliams, die zijn baan gedag zei en zich toe ging leggen op zijn zangcarrière. De BBC leiding verbood de programmamakers de single te draaien omdat deze zo uitgebreid op de zeezender werd gehoord. Desondanks bleek het de doorbraak voor de Noord Ierse zanger en zou er nog een groot aantal singles en LP's verschijnen. Het 'Can I get there by candlelight' kwam in vele versies en talen uit, waarbij 'Zet een kaars voor je raam' in de uitvoering van Rob de Nijs de meest bekende voor ons Nederlanders is. Jan van Veen, presentator destijds bij Radio Veronica, RNI en later de AVRO, Sky Radio en Max, nam het nummer als zijn tune voor het programma: 'Candlelight'.

In 1995 nam David het nummer nog een keer op, samen met zangeres Vanessa. Ook werd een LP door hem in Nederland opgenomen, die werd geproduceerd door Will Luikinga. In 2002 kwam Mc Williams als gevolg van een zware hartaanval te overlijden. Daarna werd ondermeer door zijn familie de 'David Mc Williams Trust' om de vele songs die Mc Williams schreef in onder te brengen.

Recentelijk kwam er een dubbel cd uit onder de titel; 'Can I get there by candlelight'. Op deze dubbel cd staan 22 songs die door David McWilliams zijn gecomponeerd en worden uitgevoerd, als een ode aan David, door een groot aantal Ierse artiesten. Voor geïnteresseerden kan ik melden dat deze dubbelaar voor slechts 6 Euro via BolCom is te bestellen.

<http://www.youtube.com/watch?v=pF7-a5JjyLo>

Wie herinnert zich nog de namen van Johan Bodegraven, doctor Klapwijk en Mies Bouwman, als het ging om het inzamelen van grote sommen geld. De wel meest bekende actie was die voor 'Open het Dorp', een dorp dat speciaal gebouwd werd voor de gehandicapte mens in de omgeving van het Gelderse Arnhem. Onder leiding van Mies Bouwman, die ooit als eerste omroepster in Nederland actief was, werd het geld massaal ingezameld. In de allereerste marathontuitzending via de AVRO televisie, die bijna een etmaal duurde, werd in november 1962, de benodigde miljoenen binnengehaald.

Het zou niet de enige actie zijn, want of het nu 'Eten voor India' of voor de inwoners van Biafra werd ingezameld, de gemiddelde Nederlander deed graag zijn portemonnee ervoor open. Zo werd zelfs geld ingezameld middels het inleveren van volle luciferdoosjes - met geld wel te verstaan - bij diverse afleverpunten, waaronder ouderwetse kruidenierszaken en sigarenwinkels. Deze acties lieten ons Nederlanders niet koud en bracht ons op lumineuze ideevorming.

Zo ook met de heer Zon uit IJsselstein het geval was in augustus 1967. Het was een postbode opgevallen dat hij plotseling wel heel veel post ontving, soms wel tot veertig brieven per dag. En dus besloot de postbode een krant te bellen om over zijn bevinding te praten. Dit leverde het volgende krantenbericht op:

'De afgelopen dagen brengt de post bij de heer M. van Zon in IJsselstein soms veertig brieven tegelijk. In die brieven zitten briefjes met rijksdaalders, tientjes en zelfs biljetten van vijfentwintig gulden. Dit is een rechtstreeks gevolg van een bericht in onze krant, waarin melding werd gemaakt van de dubbeltjes-actie van de heer Van Zon. Bedreigd door een faillissement als gevolg van de brand in zijn meubelfabriekje, gaat hij dagelijks langs de deuren om van iedereen een dubbeltje te vragen om zijn nog niet afbetaalde machinepark af te lossen en een beginkapitaaltje voor een nieuwe start bijeen te krijgen. "Ik weet niet, wat ik moet doen om mijn dankbaarheid te tonen", zei hij ons. "Gisteren alleen al had ik 300 gulden bij elkaar. Dat ik steun zou krijgen van plaatsgenoten wist ik wel, maar dat er geld komt van mensen, die mij niet kennen, had ik nooit verwacht." Het is niet bekend of de toen 44-jarige Marinus van Zon gelijk aan Dagobert Duck uiteindelijk boven op zijn geld is gaan zitten.

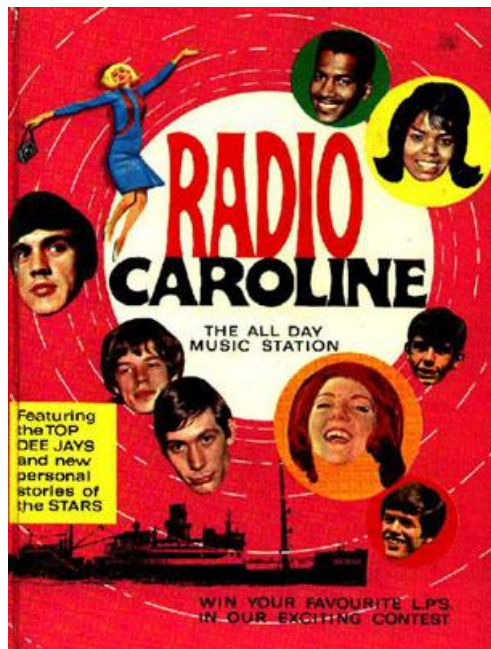
Maar hoewel de bijbel populair was in Japan vond Pater Wesseling van de Emmaüskapel in de nieuwe wijk Braband in het bij Rotterdam gelegen Spijkenisse dat er voor zijn parochianen in de toen sterk groeiende gemeente weinig bijzonders valt te beleven. Daarom

Besloot hij zondagmorgen 18 juni 1967 zijn preekstoel af te staan aan Godfried Bomans, die preekte in zijn lezing getiteld 'Mooie tijd' over de vernieuwingen in de rooms-katholieke kerk en bepleitte hij bij de oudere parochianen daarvoor vooral begrip te tonen. Pater Wesseling was over de preek van Bomans dik tevreden en de parochianen niet minder. Zij beloonden hem met een ferm applaus. Na de kerkdienst plantte Bomans naast de kerk een 'Bomansboom'. Hij zei dat hij zich voor het eerst in een kerk had thuis gevoeld.

Recentelijk verscheen er een prachtige bundel met zijn verzamelde columns in Elsevier. Godfried Bomans is vooral bekend door ondermeer zijn in 1939 geschreven roman 'Erik of het klein insectenboek' en de strip 'Pa Pinkelman en tante Pollewop.' Hij was een groot kenner van leven en werk van de Engelse schrijver Charles Dickens en had een belangrijk aandeel in de vertaling van diens volledig werk in het Nederlands. Hij verscheen geregeld op de televisie en was ook vaak te horen op de radio. Zijn grote gevoel voor verfijnde humor kon hij daarin volledig uitleven. Godfried Bomans was trouwens de eerste nationale televisie Sinterklaas en ook in die hoedanigheid kwam zijn humor goed van pas. Zo heeft hij een paarkeer de verzamelde kinderen op school een halve of zelfs hele vrije dag gegeven, soms tot grote woede van de leerkrachten, die dit mooie cadeau immers niet meer konden afpakken. Hij was een gelovig rooms-katholiek, hoewel hij met de strenge wetten en bureaucratie van de kerk en het celibaat niet veel ophad. Dat liet hij dan ook vaak in de media duidelijk blijken.

In de krant van 22 augustus 1967 vond ik een bericht inzake een opinieonderzoek uitgevoerd in Groot Brittannië direct na de invoering van de Britse wet tegen de zeezenders, beter bekend als The Marine Offences Act. Uit de resultaten bleek dat slechts 16 procent van de Britse bevolking het gloeiend eens was met het verbod op de radiostations, die vanaf internationale wateren hun programma's verzorgden. Niet meer dan een derde van de Britse bevolking keurde het verbod over het algemeen goed. Daartegenover stond 20 procent van de inwoners die absoluut van mening was dat het verbod verkeerd was. In totaal keurde 47 procent van de inwoners de maatregel af. Ouderen waren vanzelfsprekend meer geneigd het verbod goed te keuren dan jongeren. Slechts 30 procent van de ondervraagden tussen de 21 en 34 jaar ging akkoord met de beslissing. Boven de 65 jaar waren dit er 48 procent.

Voor de eventuele oprichting van plaatselijke, al of niet commerciële, radiostations, sprak 50 procent van de ondervraagden zich positief uit, terwijl 35 procent er tegen was en 15 procent geen oordeel had. Een overgrote meerderheid, namelijk 81 procent, was van mening dat de reclame in de ether de beste financieringsmethode is. Volgens 64 procent zou ook de BBC-televisie door reclame dienen te worden gefinancierd. Dit antwoord werd echter sterk beïnvloed door de manier waarop de vraag werd gesteld. Hierbij werd namelijk betoogd dat advertenties kijkgeld voor de BBC televisie overbodig zouden maken, vandaar dat in een antwoord de algemene tegenzin tegen betaling daarvan tot uitdrukking kwam. Het merkwaardige was echter dat, hoewel de Labourpartij, anders dan de Conservatieven, fel tegen commercialisering van de BBC gekant was, het grootste aantal voorstanders daarvan, 68 procent, destijds onder de Labour kiezers

te vinden was.

De BBC kijkers zijn altijd verstoken gebleken van reclame via de diverse landelijke netten. Commerciële radio via het zogenaamde Independent Local Radio Network kwam er pas in 1973, terwijl er één zeezender vooral een doorzetter bleek voor de Britse luisteraars. Radio Caroline ging na de invoering van de MOA door en, met al dan niet lange onderbrekingen, was men de luisteraars vanaf internationale wateren trouw tot in 1991.

In gedachten zit ik, samen met mijn vrouw Jana, even voorbij Joure in de auto richting de Polders om een veilige en rustige rit te maken richting Amstelveen. Een rit die we al vele malen hebben gemaakt en toch nooit gaat vervelen. Je hebt in het poldergedeelte veel herkenningspunten waardoor het redelijk ontspannen rijden is. Mooi wijds uitzicht op het platte land, zonder de hoge flat- en andere gebouwen, die je weer tegenkomt als je plaatsen als Lelystad en Almere voorbijrijdt.

Maar hoe anders had het kunnen zijn als de ideeën van de Groninger Architect Olsmeijer waren doorgevoerd. In september 1967 haalde hij de dagbladpers met het volgende bericht: 'Er bestaat een goede kans dat de koeienflat, die de Groninger architect K. Olsmeijer enige jaren geleden heeft ontworpen, in de Flevopolder zal worden gebouwd. In de koeienflat, die de heer Olsmeijer 'koetel' noemde, worden zoals wij destijds meldden, de koeien in etages boven elkaar gestald. Deze opzet maakt het mogelijk de dieren volautomatisch te voeren en te melken. De controle kan gebeuren via televisiebewaking en geluidsapparaten. Een laboratorium, kraam- en ziekenafdeling horen bij deze flat. Hoewel er buitenlandse belangstelling was voor het plan, wilde de heer Olsmeijer de primeur voor Nederland houden.' Daarna werd het weer een tijd stil rond het plan van Olsmeijer. Wel had een econoom berekend dat de 'koetel' bij een vijfdaagse werkweek van negen uur per dag 80 tot 90% meer zou verdienen dan de beheerder van een normaal veeteeltbedrijf met koeien.

Een Amerikaans financieringsconsortium werd door deze cijfers, die werden gepubliceerd in het tijdschrift 'Intermediair', aangetrokken. Het voerde wel tot overleg over subsidie met het ministerie van Landbouw en er zouden voorbereidingen getroffen worden om de koeienflat in de Flevopolder te bouwen.

Het idee was echter al eerder door hem gelanceerd en in een teruggevonden artikel uit 1967 werd gemeld dat Olsmeijer in 1964 het idee van 'de Koetel' had gelanceerd, dat trouwens al snel in de volksmond 'de koe op zolder flat' werd genoemd. In het interview stelde de architect, afkomstig uit Winsum, dat het

idee ontstaan was doordat hij midden tussen de boeren woonde en dagelijks zag dat het boerenbedrijf een zorgelijk en noodlijdend bedrijf was.

Het plan was volgens hem een enorme uitdaging: "Het wordt een soort coöperatieve reuzenboerderij met 1000 koeien, zomer en winter op de stal, met stalling in een zes verdiepingen hoog flatgebouw, met sterk gemechaniseerde voeding en melkwinning, met een minimum aan mankracht, met een vijfdaagse werkweek houden deze bedrijven veel meer geld over dan de normaal functionerende veebedrijven."

De grote vraag van de critici was destijds: "Wie moet dat betalen? Ze zagen het niet dat banken of financieringsbedrijven het idee met geld wilden begeleiden. De heer Olsmeijer geloofde wel zijn doel te bereiken en reageerde met: "Het is de typische mentaliteit van het Noorden om eerst te vragen wat het kost. Dat loopt natuurlijk in de miljarden. Maar als wij zoiets zelf niet kunnen financieren, dan moeten we andere financieringsmiddelen vinden. We zitten iedere keer over internationale samenwerking te praten, maar we moeten er ook ernst van maken."

De gigantisch grote veebedrijven zijn er, vooral in het noorden van Nederland, wel gekomen maar gelukkig zonder de zes etages waardoor nog steeds met vreugde door de polders kan worden gereden. De vraag blijft echter hoe Olsmeijer destijds dacht de andere twee dagen de bedrijfsvoering te regelen gelet op het gegeven dat de berekening was gemaakt op basis van een vijfdaagse werkweek, iets wat in 1967 ook voor velen in blijdschap was ingevoerd.

Hij trad trouwens vaker naar buiten toe en werd al ideeënman-architect genoemd. Zo kreeg hij visioenen in het midden van de jaren zestig om een groot nieuw zakencentrum in de Martinistad te laten bouwen, met liefst 20 verdiepingen. Onderin diende van een groots warenhuis te komen, evenals ruimte voor een grote showroom. Destijds schatte hij de bouwkosten op rond 20 miljoen gulden. Zijn zakencentrum diende een blikvanger te worden voor de Martinistad: "Het dient geen gebouw te worden dat 's avonds dood valt, nee een toren die in het donker licht uitstraalt en daardoor de aandacht trekt en vasthoudt. Onlangs was ik in Londen en zag dat het zakencentrum er 's avonds dood als een pier is. Die kans loopt Groningen ook, daar dient wat aan gedaan te worden. Ik ben met meer grote dingen bezig die de stad Groningen allure moeten geven, maar die zijn nog in embryonale staat. Het nieuwe verkeersplan voor de stad is een briljant idee."

Hij doelde op de plannen van de toenmalige wethouder Van den Berg, die de binnenstad autoluw wenste te maken en ging verder met: 'Het project 'Beeld en route' doet het bijzonder goed maar er dienen meer initiatieven te komen. De toerist wil wat zien, men trekt door de stad heen, maar je moet wel ondernemen om de mensen hier vast te houden, ook 's avonds. Je moet zien dat zo'n stad leefbaar wordt en blijft. Er dienen markante punten te komen, die 's avonds verlicht zijn.'

Ook zonder dit geplande 'Olsmeijer' is het wel goed gekomen met Groningen. Nog steeds is het aantal Groningers groeiende, wordt de stad meer en meer door de toeristen bezocht, zijn de bijzondere bakens al vele jaren aan alle kanten van de stad geplaatst en is de toenmalige wethouder van Groningen, Max van den Berg, commissaris van de koningin. Alleen dienen we het 20 verdiepingen tellende gebouw maar in onze verbeelding erbij te zetten.

Maar daar staat tegenover dat Olsmeijer verantwoordelijk was voor het ontwerpen van het merendeel van de woningen in de Groningerwijk Kostverloren, die in opdracht van de toenmalige woningbouw vereniging Gruno. In 1956 vierde hij een feestje, samen met anderen, ter gelegenheid van de oplevering van de 500.000ste naoorlogse woning, waarvan de architectuur van zijn hand was. Verder was hij medeverantwoordelijk voor het ontwerp van het grote winkelcentrum in Corpus den Hoorn en voor het ontwerp van de allereerste studentenflat in de Martinistad Groningen.

Op de 18de augustus 1967 werd door een woordvoerder van de PTT trouwens officieel bekend gemaakt dat de PTT een plaatsencodering had ontwikkeld

bestaande uit vier cijfers en twee lettercodering, waarmee in de toekomst een fijne sortering van de dagelijkse poststukken mogelijk kon worden en ook de snelheid van bestelling verbeterd kon worden. Hij stelde dat het echter nog niet zo was dat men overwoog over te gaan tot de totale invoering van een dergelijk systeem, dat al wel in Duitsland was geïntroduceerd onder de naam 'Postleitzahlen'.

Wel was er een uitzondering voor gebruik van de postcode want de woordvoerder van de PTT voegde eraan toe: "Momenteel mag de codering gebruikt worden door de verzenders van grote aantallen poststukken, die deze stukken voor het verzenden willen sorteren en bundelen. Het is thans nog een intern hulpmiddel, dat vooral voor gebruikers van ponskaarten is ontworpen. Bij gebruik van de codering is het toegestaan de eventuele toevoeging van het bestelkantoor weg te laten. Het nummer duidt namelijk al het bestelkantoor aan. De PTT kent reeds langer een tweecijfer-codering, die evenwel niet voor plaatsen maar voor rayons wordt gebruikt."

In enkele andere landen kende men het systeem van een plaatsnaamcodering, waarvan het gebruik voor iedereen, dus ook voor de particulier, verplicht was gesteld. Met de invoering van de postcode in Nederland duurde het nog even want in 1977/1978 zijn de woonplaatsen (opnieuw) uiteindelijk via codering vastgelegd. Dit was een grote operatie waarbij alle gemeenten, de toenmalige PTT en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat betrokken waren. Sindsdien hoort (in principe) elke plek in Nederland tot één woonplaats en heeft elke woonplaats één naam. Daarmee werd veel onduidelijkheid opgeheven. En dus kwamen er in alle huizen en bedrijven dikke boeken te liggen waarin alle postcodes in Nederland waren op te zoeken en werd er jaarlijks een aanvullingsboek in de brievenbus gevonden, totdat er weer een totaal nieuw dik boek werd uitgegeven. Met de komst en doorbraak van internet hebben we jaarlijks minder oud papier gekregen, immers verviel het postcodeboek.

Maar zoals altijd waren er ook kleine, maar wel opvallende, berichtjes terug te vinden. Op die 18de augustus 1967 maakte de Britse Vereniging voor Veilig Verkeer bekend, dat weldra een wetsvoorstel aan het parlement zou worden voorgelegd ter bescherming van kinderen, die een ijsje bij een karretje willen kopen. In de daaraan voorafgaande vijf jaar waren volgens de vereniging 216 kinderen om het leven gekomen die zonder op- of omkijken drukke straten overstaken om een ijsje te kopen. De vereniging wilde de ijsverkopers uit de hoofdstraten weren. Bovendien mochten, volgens het voorstel, de ijsverkopers niet meer bij geparkeerde auto's en schoolingangen staan. Hun reclameborden dienden volgens de nieuwe wet alleen aan de trottoirzijde hangen. IJscoverkopers zie je nog steeds strategisch opgesteld in het Britse verkeer.

Toch wil ik nog een keer terug gaan naar de tijd dat ook de eerste 'Love inn' werd gehouden in mijn woonplaats Groningen en wel in de maand augustus 1967, vallende onder de noemer 'Summer of Love'. Het waren nog steeds de conservatieve regeringen in de diverse landen die hun onderdanen op de een of andere of meerdere manieren wensten dwars te liggen. Op 14 augustus 1967, U weet wel de dag dat het merendeel van de Britse zeezenders als Radio London, Radio 270, Radio Scotland en meer voor het laatst waren te horen, was het een gedeputeerde in het Franse Parlement die een voorstel indiende bij de eerste minister Pompidou. Hij was van mening dat Frankrijk minimaal één televisie- en radiovrije avond diende te krijgen. Het betrof de heer Douzans, vertegenwoordiger namens het district Haute Garonne. In schriftelijke vragen wees hij erop dat de mens een robot dreigde te worden. Volgens hem was er derhalve een serie maatregelen nodig, waarvan de eerste het instellen van genoemde avond diende te worden. Vanaf half negen dienden zowel de radio- als televisie-uitzendingen ten einde te komen. Volgens de brave volksvertegenwoordiger was het op die manier mogelijk dat de Fransen langzamerhand weer leerden lezen en converseren.

Dan was het op dat moment wel anders gesteld op de DLF, dat stond voor Deutschland Funk, want een dag later, op 15 augustus 1967, begon uit de studio's van dit station, gevestigd in Keulen, een dagelijks half uurtje in het Nederlands, de zondagen uitgesloten. Van half zes tot zes uur in de avond was het te beluisteren. Het radioprogramma werd via de middengolf (236,5 meter) uitgezonden. Het team, dat de informatieve programma's samenstelde, bestond uit drie Duitsers, te weten Johannes Kopp, die jarenlang buitenlands correspondent was in Den Haag, Sjoerd Heselbach, die in ons land zijn schoolopleiding ontving en politiek commentator was, en Michael Rensmann,

eveneens politiek redacteur (hij studeerde in Groningen). De man, die de teksten sprak, was een Nederlander. Het was de bedoeling dat in de Duitsland omringende landen begrip werd gekweekt voor de Duitse problemen. De programma's waren zo objectief mogelijk. DLF maakte destijds al speciale uitzendingen voor een groot aantal Europese landen. En daarmee komen we aan het einde van deze aflevering van Muziek, media en andere herinneringen om een volgende keer terug te keren naar weer een ander jaar.